

Ds. Paul Oosterhoff blikt terug

Onze diaconaal predikant Paul Oosterhoff is met de start van dit jaar met pensioen gegaan. In academisch en kerkelijk jargon heet dat “met emeritaat”. Dat is fors wennen, zowel voor hemzelf als voor de gemeente en in het bijzonder de Diaconie. Paul was sinds 1991 werkzaam in Nijmegen als diaconaal predikant en was de opvolger van ds. Simonse. Lange tijd was zijn werkplek en uitvalsbasis het statige pand aan de Van Schaeck Mathonsingel, maar vanaf 2012 werd dat het Diaconaal Centrum De Haard aan de Groenestraat. Een werkzame periode van liefst 28 jaar in de stad Nijmegen. Gedurende dat aantal jaren heeft hij veel diaconale activiteiten en projecten in gang gezet en werd een uitgebreid netwerk van contactpersonen en instanties opgebouwd. Zonder te overdrijven, kan gezegd worden dat het werk van Paul Oosterhoff de herkenbaarheid van de Protestantse Gemeente in de stad Nijmegen flink heeft vergroot. Niet alleen bij de mensen die het moeilijk hebben, maar zeker ook bij de stedelijke en regionale instanties. Toch wel iets om trots op te zijn, dunkt mij.

Helaas kan Paul niet één-op-één worden opgevolgd. De hoogte van de inkomsten bij de Diaconie zijn daar debet aan. In de plaats van een diaconaal predikant is de PGN – en specifiek het College van Diakenen – daarom op zoek naar een diaconaal werker (hbo-niveau) en voor een halve werkweek. Nuchter gesproken: beter iets dan helemaal niets. Maar het is op de keper beschouwd natuurlijk jammer, dat de financiën de indienstneming van een nieuwe predikant met een speciale taakopdracht binnen het diaconaat niet meer toelaat, nu niet en voor de toekomst niet.

Maar los van alle bespiegelingen komt de vraag op hoe ds. Oosterhoff nu terugkijkt op zijn werkzame periode in Nijmegen? Die vraag leg ik hem voor op een woensdagmiddag in de consistoriekamer van de Maranathakerk. Een kamer waarvan ik vind dat er zo'n specifieke 'kerkelijke' geur hangt – een geurmengsel van toga's, kaarsen, oude kerkbanken en kerkbijbels. Paul lijkt in 't begin iets gereserveerd (... “je weet niet wat er op je afkomt in zo'n gesprek”....), maar al gauw oogt hij ontspannen en misschien zelfs een beetje opgelucht.

Mooie tijd

Mijn gesprekspartner geeft volmondig aan dat hij kan terugkijken op een heel mooie tijd. Hij heeft veel mogelijkheden gehad om het diaconale werk in Nijmegen uit te bouwen en verder gestalte te geven. Paul: “Ik ben van mening dat het diaconale werk betekenis heeft gehad voor een deel van de Nijmeegse samenleving”. En: “Als kerk moet je immers zichtbaar proberen te zijn. Dat is bij uitstek mijn ding geweest”. De zondagse eredienst moet in zijn opvatting de gemeente toeleiden naar een zinvolle bijdrage in de wereld van alledag. Als hij voorging als predikant kon hij in het Bijbelleesrooster altijd wel een (diaconaal) thema vinden om de

gemeente daar telkens opnieuw bij te bepalen. Hij is er blij mee wat hij door al die jaren heen heeft kunnen realiseren. Daarbij valt te denken aan de oprichting van de Stichting Straatmensen, de Nijmeegse Voedselbank, het Sociale spreekuur voor dak- en thuislozen in het kerkgebouw van de Lutheranen, de Schuldhulpverlening, de Stichting Noodopvang Vluchtelingen (bed/brood/bad) en 'last but not least' de oprichting van het Huis van Compassie. Met de meeste van deze activiteiten, maar vooral met het Huis van Compassie,

heeft de Nijmeegse Diaconie ver over de gemeentegrenzen heen bekendheid gekregen. Paul heeft ervoor gewaakt dat er bij dit laatste initiatief (HVC) een hechte binding bleef met de Diaconie.

Toen ds. Oosterhoff in Nijmegen begon, was er qua projecten nog niet zoveel – hooguit een paar werkgroepen, klein en wat zoekend. Hij heeft hier hard aan getrokken en het nodige aan gesleuteld. Zijn voorganger was wat meer profetisch van inslag en had naar zijn mening mede hierdoor wat afstand geschapen tussen de Kerkenraad en de Diaconie. Paul vertelt mij dat hij dit anders wilde: tussen Kerkenraad en Diaconie moest weer een intensieve verbinding komen. Vanuit die opvatting is hij ook vier jaar voorzitter geweest van de Kerkenraad en heeft hierdoor het werk van de Diaconie weer dichterbij de gemeente kunnen brengen. En andersom heeft hij naar buiten toe de kerk meer smoel kunnen geven door vooral maatschappelijk een rol te spelen.

Teleurstelling

Dat dit alles gelukt is, stemt hem met veel voldoening. Maar, wat er nu gebeurt binnen de Diaconie stemt hem toch wat droevig. Door teruglopende inkomsten moest en moet er nog steeds worden afgeslankt, op vele fronten binnen het diaconale werk. Zo is het sociale spreekuur afgestoten – weliswaar met een gedeeltelijke continuïteit in een samenwerkingsverband tussen andere organisaties – en moest de schuldhulpverlening geminimaliseerd worden. Evenzo zal het College van Diakenen niet meer alle participaties in stedelijke netwerken in stand kunnen houden. En dat zijn opvolger – met alle respect – een parttime diaconaal werker gaat worden, laat hem ook niet koud.

Ons pastoraat in deze crisistijd

We zijn met elkaar in een uitzonderlijke en moeilijke situatie gekomen. We kunnen in ieder geval tot 1 juni niet meer bij elkaar komen voor kerkdiensten, activiteiten en pastorale bezoeken. Voor crisispastoraat wordt daar, als het nodig is en veilig kan, een uitzondering voor gemaakt.

De komende tijd gaan we daarom zoveel mogelijk telefonisch contact met elkaar houden. We zijn bezig met het opzetten van telefooncirkels. En neemt u vooral contact op met een van de pastors als u behoefte heeft aan een pastoraal gesprek. Meer informatie hierover en contactgegevens vindt u op pag 4.

Hamsteren

De grootgrutter die al jaren via een reclamecampagne ons aanzet tot hamsteren, is daar maar mee gestopt, omdat de oproep massaal werd beantwoord. Zij en wij zijn ervan geschrokken. Dat we in tijden van nood zo reageren, eerst eens even zelf zorgen dat we niet tekort komen, niet misgrijpen.

Er wordt al heel wat misgegrepen, dat kunnen we helemaal niet voorkomen. Sommigen worden heel zwaar getroffen door dit coronavirus. We denken aan mensen in verpleeghuizen, aan familie daarom heen. We denken aan mensen die echt ziek worden en aan hen die hen moeten verzorgen. We denken aan mensen die economisch in de knel komen. Heel veel misgrijpen, daar helpt geen hamsteren tegen.

Nu het hamsteren in de winkels begint af te nemen (blijkbaar heeft wie dat wilde inmiddels geen ruimte meer voor nog meer wc-papier) is het misschien tijd om over een ander hamsteren na te denken. Er komt wel een bepaald soort rust over de samenleving. Natuurlijk is er individuele angst en pijn en verdriet, verre van rust, daar moeten we alle aandacht voor hebben, maar er is ook iets verdwenen van het jachtige in de samenleving. Ieder denkt goed na over wat nodig is om te doen en wat niet echt nodig is en die rust zouden we misschien nu wat moeten hamsteren, zodat straks als het allemaal weer vrij wordt gegeven, we die houding kunnen vasthouden. Nadenken over wat echt nodig is om te doen. De natuur geniet er ook van dat we die natuur nu eens even de ruimte geven en er niet met onze te grote voetafdruk er steeds doorheen banjeren. De natuur hamstert die rust.

Maar er is veel meer om te hamsteren. Er is ineens een geweldige waardering gekomen voor de werkers in de verpleging en verzorging. Een paar maanden terug stonden ze nog op het Malieveld om te vragen om een beetje meer waardering en dan uitgedrukt in maatregelen om het magere salaris wat op te krikken en de geweldige werkdruk te verminderen.

Misschien is het goed dat we de nu onverdeelde waardering, die we voor hen hebben, flink hamsteren in onszelf, zodat we straks als het allemaal weer gewoner wordt het niet vergeten en hun terechte verzoek om meer salariering als samenleving ook echt honoreren. We hebben ook weer door hoe essentieel de onderwijs sector is in onze samenleving.

Hamsteren dat idee, zodat we het straks niet vergeten zijn.

Nu het soms niet mogelijk is om vrienden, of oudere ouders te bezoeken beseffen we eens te meer hoe belangrijk het is om naar elkaar om te zien. Via de beeld telefoon hebben we nu vaak extra aandacht voor hen die we niet bezoeken kunnen. Hamsteren, die andere vormen van contact, want ze zijn ook waardevol en we kunnen ermee eenzaamheid echt een beetje verminderen. Hamsteren die aandacht, zodat we die oudere die we nu dagelijks even bellen, straks niet weer twee maanden hoeven te laten wachten tot het in onze drukke agenda weer lukt om hen te bezoeken.

Ineens groeten we elkaar op een hele andere manier. Nog niet zo lang geleden was het land te klein toen iemand om religieuze redenen een ander geen hand wilde geven. Ook al deel ik die religieuze gedachten allerm minst, we zien nu hoe makkelijk we kunnen accepteren dat het soms anders moet. Hamsteren, dat idee dat het ook anders kan dan we altijd gewend waren. Hamsteren al die goede dingen die er ook in zo'n crisis kunnen ontstaan. De crisis als kans om het straks anders te gaan doen. Haal het allemaal maar in huis, voor betere tijden

Paul Oosterhoff

Bijbelleesrooster

vrijdag	3 april	Exodus 12:43-51	dinsdag	21 april	Prediker 10:1-11
zaterdag	4 april	Exodus 13:1-16	woensdag	22 april	Prediker 10:12-20
zondag	5 april	Matteüs 21:1-17	donderdag	23 april	Prediker 11:1-10
maandag	6 april	Exodus 13:17-14:14	vrijdag	24 april	Prediker 12:1-14
dinsdag	7 april	Exodus 14:15-31	zaterdag	25 april	Psalm 95
woensdag	8 april	Matteüs 26:1-16	zondag	26 april	Handelingen 15:1-5
donderdag	9 april	Matteüs 26:17-75	maandag	27 april	Handelingen 15:6-21
vrijdag	10 april	Matteüs 27:1-56	dinsdag	28 april	Handelingen 15:22-35
zaterdag	11 april	Matteüs 27:57-66	woensdag	29 april	Handelingen 15:36-16:5
zondag	12 april	Matteüs 28:1-7	donderdag	30 april	Handelingen 16:6-15
maandag	13 april	Matteüs 28:8-15	vrijdag	1 mei	Handelingen 16:16-24
dinsdag	14 april	Exodus 15:1-21	zaterdag	2 mei	Handelingen 16:25-40
woensdag	15 april	Exodus 15:22-27	zondag	3 mei	Exodus 17:1-7
donderdag	16 april	Exodus 16:1-20	maandag	4 mei	Exodus 17:8-16
vrijdag	17 april	Exodus 16:21-36	dinsdag	5 mei	Psalm 23
zaterdag	18 april	Psalm 111	woensdag	6 mei	Exodus 18:1-12
zondag	19 april	Prediker 9:1-10	donderdag	7 mei	Exodus 18:13-27
maandag	20 april	Prediker 9:11-18	vrijdag	8 mei	Exodus 19:1-15

Verskillende zaken die hij heeft opgebouwd en die nodig en nuttig zijn gebleken, ziet hij nu afbrokkelen. Hij heeft ook mensen zien afhaken, en moeten concluderen dat mensen met een hulpvraag niet langer vanuit de Diaconie geholpen kunnen worden. Hierover heeft hij hartzeer. Paul: "Ik beleef dit alles in zekere zin als een stuk onzorgvuldigheid tegenover goedlopende projecten, en het in zekere zin 'slordig' omgaan met kwetsbare mensen. Dát vind ik uitermate spijtig en jammer, maar ik moet het accepteren zoals het is. Ik realiseer mij tegelijkertijd dat ik dit van mij af moet zetten, maar heb daar wel moeite mee". In wezen is zijn adagium: "liever roemrijk ten onder gaan, dan wegens de financiën conservatief handelen".

Vanuit zijn situatie geredeneerd, kan ik mij dat levendig voorstellen. Om iets dat je met passie hebt opgebouwd voor een deel ziet verschrompelen, is zuur. En daarvan afstand kunnen nemen, heeft tijd nodig. Ik constateer tijdens dit gesprek dat Paul nog in deze fase zit.

Nieuwe activiteiten compenseren

Hij geeft mij verder in alle openheid te kennen, dat hij het vaak als moeizaam heeft ervaren om de gemeente ten volle mee te krijgen in (te enthousiasmeren voor) diaconale projecten. Paul: "Wat me kennelijk gemakkelijk afging met instanties van buiten de kerk, zo stroef verliet vaak het verkrijgen van betrokkenheid van binnen de kerk". Maar, hij krijgt met zijn nieuwe activiteiten een mooie compensatie voor dit soort sombere gevoelens. Paul vervult sinds kort een parttime functie als diaconaal werker in de kerkelijke gemeente "Rivierenland-oost" (Wijchen, Beuningen en Druten). Zijn hoofdtaak is hier om verschillende diaconale projecten samen te smeden. Ik begrijp uit zijn verhaal dat hij dat (ook) met passie doet. Hij kan daarbij terugvallen op een groep enthousiaste en gedreven mensen. "Bijzonder leuk om dat te kunnen ervaren", aldus mijn gesprekspartner. Daarnaast heeft hij een adviesfunctie voor enkele uren per week bij de Nijmeegse woningcorporatie Talis. Al met al zijn er voor iets meer dan een halve werkweek aantrekkelijke activiteiten teruggekomen, die voor hem de pijn van het afscheid wat verzoeten.

Passie

Ik vraag hem vervolgens waar zijn gepassioneerde voor het diaconale werk eigenlijk vandaan komt? Paul gaat terug naar zijn jeugd in Den Haag. In het gezin waarin hij opgroeide was er altijd betrokkenheid bij de kerk en was er compassie met de medemens. Hij heeft dat 'erfgoed' meegekregen en zelf nog verder ontwikkeld. Zo kwam hij er al snel achter dat het beroep van leraar scheikunde hem toch niet kon brengen waar hij in zijn carrière uiteindelijk naartoe wilde.

Tandje erbij?

Wat had eigenlijk anders gemoeten? Bij deze vraag hebben we even stilgestaan in ons gesprek.

Paul: "Ik had in het laatste jaar van mijn werk mij meer willen inzetten op het verkrijgen van een breder draagvlak voor mijn projecten binnen onze kerkelijke gemeente, als ik vooraf had kunnen vermoeden wat de ontwikkelingen zouden worden. Ik had daar dan zeker meer energie op gezet". Er was veel enthousiasme buiten kerkelijk verband; binnen de kerk had dit ook méér opgewekt moeten worden, volgens ds. Oosterhoff. "Daar had van mijn kant een tandje extra bij gekund".

Paul zegt dat de vraag bij hem blijft knagen of de gemeente wellicht niet in een vroeger stadium bij bepaalde diaconale projecten betrokken had moeten worden? Mogelijk dat er dan meer geld voor sommige projecten zou zijn vrijgemaakt.

Geen Atlas

Een volgende vraag: je hebt veel problemen gezien bij dak- en thuislozen, je kon niet altijd en iedereen tevredenstellen en dat ontmoette soms agressie, misschien niet zelden vanuit een

gevoel van radeloosheid of onmacht. Hoe ging je daarmee om? Uit zijn antwoord blijkt dat Paul een dergelijke situatie in de meeste gevallen goed wist te 'handlen'. Hij had over het algemeen overwicht op deze mensen en kon ze vanuit die verhouding afdoende te woord staan. Aan de andere kant was er respect voor zijn houding. Hij analyseerde snel het probleem en handelde dan in overeenstemming daarmee. Hij kon zich voldoende afsluiten voor de menselijke tragedie die vaak aan de hulpzoekers kleefde – nam de individuele problemen niet mee naar huis. Wel had hij moeite met de problemen van de dak- en thuislozen in 't algemeen en met het feit dat deze mensen elders vaak geen gehoor meer konden krijgen. Maar, slapeloze nachten heeft hij daar nooit van gehad. "Je kan immers geen Atlas zijn, die de zorgen van de wereld op zijn schouders neemt".

Wat hem wel enkele malen overkwam, is dat hij bij de financiële hulpverlening 'besodemiërderd' werd. Paul: "Als je niet wil dat dit gebeurt, dan moet je niet in het diaconale werk actief worden. Je wordt door de ervaring alert daarop en dan overkomt je dat minder snel een tweede keer, maar helemaal voorkomen lukt je nooit. Gelukkig is het merendeel goed gegaan en kon ik mensen weer een beetje perspectief bieden".

Dé vrije tijd

Dan komt, inmiddels aan het eind van ons gesprek, de vrije tijd nog even aan de orde. Paul: "Zoveel vrije tijd is er niet meer. Ik blijf namelijk als voorzitter actief in de Stichting Huis van Compassie en in dezelfde functie bij de Stichting Noodopvang vluchtelingen. Hierdoor blijf ik mij bewegen in een zakelijk contactennetwerk, zo ook met de burgerlijke gemeente Nijmegen. En tot slot heb ik nog de adviesklus bij Talis". Dit moet allemaal in de agenda worden ingeroosterd naast de parttimejob binnen de kerkelijke gemeente Rivierenland-oost.

Hij overtuigt mij dat er daardoor voor echt hobby's niet zo veel tijd meer beschikbaar is. Te meer omdat hij ook frequenter contact wil in de familie- en vriendenkring en hij de soldeerbout voor de glas-in-lood-creaties ter hand wil blijven nemen. "Oh ja, koken en lezen krijgen waarschijnlijk ook wat meer mijn belangstelling". Poeh, vrij ambitieus lijkt mij. Of dat allemaal haalbaar is, zal de tijd leren, maar verveling is bij hem absoluut niet aan de orde.

Afscheid... of toch niet helemaal?

Ik stel mijn allerlaatste vraag: zien we hem binnen kerkelijk verband nog ergens terug?

Paul: "Ja, ik denk het wel. Ik sta dit jaar nog ingeroosterd op het Preekrooster en zal in de Stevenskerk in het kader van het OCP in diensten blijven voorgaan". Hij vertelt mij op het eind van het prettige en ontspannen gesprek dat hij vanaf volgend jaar nog best een dienst in de PGN wil verzorgen, indien de Kerkenraad dat nodig en nuttig vindt. "Echter, na het officiële afscheid even afstand", aldus Paul Oosterhoff.

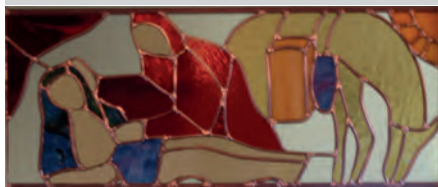
Ik kom voor mijzelf tot de conclusie dat een predikant dan wel officieel met emeritaat kan gaan, in de praktijk kan hij of zij nooit echt loskomen van de essentie van het beroep: preken. Volgens mij blijft een voorganger dat doen totdat het niet meer gaat. Er zijn hiervan genoeg voorbeelden.

Dus toch niet een definitief afscheid?!

Ik spreek via deze weg – en ik neem de vrijheid tevens voor de Kerkenraad te spreken – grote dank uit voor wat Paul heeft gedaan en tot stand heeft gebracht, niet alleen binnen onze kerkelijke gemeente, maar ook daarbuiten: de burgerlijke gemeente Nijmegen. Paul, reuze bedankt en het ga je goed!

Diaconale collecten

Zondag 5 april - Alg. diaconaal werk

Niet iedere zondag is er een speciaal doel benoemd. De wekelijkse collecte is dan bestemd voor het algemeen diaconale werk in Nijmegen.

Zondag 12 april - St. Straatmensen

Op maandag-, dinsdag-, woensdag- en vrijdagavond delen vrijwilligers van stichting Straatmensen in de Tweede Walstraat maaltijden en lunchpakketten uit aan dak- en thuislozen. Samen met de gasten zijn vrijwilligers druk in de weer een maaltijd op te scheppen, eitjes te bakken, lunchpakketten te maken of gewoon gezellig te praten. Voor veel dak- en thuislozen een fijne plek om even op adem te komen.

Zondag 19 april -

Protestantse Vrouwendienst

De dames van de PVD (Protestantse Vrouwendienst) organiseren regelmatig gezellige activiteiten voor de ouderen in onze gemeente. Met uw bijdrage voor deze collecte steunt u het werk van de PVD, dat hopelijk weer snel hervat kan worden.

Zondag 26 april -

Huis van Compassie

In het Huis van Compassie vinden allerlei activiteiten plaats waarbij compassie met kwetsbaren in onze samenleving centraal staan. Vanwege het coronavirus gaan de geplande activiteiten voorlopig niet door, maar we hopen snel weer een volle agenda te hebben.

Zondag 3 mei - Noodhulp Nigeria

Ruim 2 miljoen Nigeriaanse christenen en moslims zijn voor het geweld op de vlucht in eigen land. In officiële vluchtelingenkampen van de UNHCR is slechts plaats voor 500.000 mensen. De meeste vluchtelingen wonen daarom in dorpen van mensen die zelf moeilijk rond kunnen komen. Er is een enorm tekort aan voedsel, water en hygiëne. Via Nigeriaanse kerken en organisaties biedt Kerk in Actie voedselhulp, water en sanitair en hulp voor 1200 volwassenen en 600 kinderen om trauma's te verwerken. Christenen en moslims verbeteren hun situatie samen. Ze zijn geen vijanden van elkaar, maar bondgenoten in de strijd tegen armoede en terrorisme.

Uw gift overmaken voor collecten

Nu vooralsnog tot 1 juni binnen de Protestantse Gemeente te Nijmegen uitsluitend digitale kerkdiensten zullen worden gehouden – en dan ook nog in één kerkgebouw voor de gehele gemeente – komen de gebruikelijke collecten in het gedrang. Het Moderamen van de Kerkenraad vraagt u daarom uw giften voor de gebruikelijke twee collecten tijdens de eredienst over te maken naar de bankrekening van het College van Diaken en naar de rekening van het College van Kerkrentmeesters. We kunnen ons voorstellen dat u dat niet elke week doet – geeft wellicht wat rompslomp. Het is misschien een idee om de bijdragen voor de twee collecten per twee weken of zelfs per maand over te maken. U weet dat collecten een speciaal doel kunnen hebben, zowel de diaconale collecten als die voor onze eigen PGN. In geval van het laatste kan gedacht worden aan de sectiekassen.

We vragen u om bij het overmaken van uw gift kort te vermelden voor welk doel uw gift is bedoeld. Misschien is het wel zo praktisch dat u een specifieke keuze maakt bij de diaconale collecten, omdat het anders in geval van een maandelijks betaling wel erg ingewikkeld wordt. Het doel van de diaconale collecten wisselt immers per week. Bij eventuele wekelijkse betalingen speelt dat probleem niet.

Rekeningnummer van College van Diakenen: NL52 INGB 0000 9026 39
(met vermelding 1e coll, gevolgd door gekozen doel).

Rekeningnummer van College van Kerkrentmeesters: NL74 INGB 0008 2451 43
(met vermelding 2e coll. PGN of sectiekas Landwijk, Du-Lin, of Stad).

De scriba van de Generale Synode van de PKN, ds. R. de Reuver, zegt in de meest recente PKN-nieuwsbrief het volgende over collecteren in coronatijd:

“Bij alle creativiteit (doelend op het houden van erediensten) valt me één ding op: voor de collecte is nog niet zoveel aandacht. Dat is ook wel te verklaren. Alle eerste aandacht ging uit naar het omzien naar elkaar en naar de voortgang van het evangelie en het gaande houden van de lofzang.

Nu dit gelukkig op vele manieren vorm krijgt - al blijft het soms behelpen - is het goed om ook na te denken over creatief collecteren. Niet omdat het in de kerk blijkbaar weer over geld moet gaan, maar omdat de 'dienst der offerande' wezenlijk is voor de eredienst. Voor de zegen spreken we onze gebeden uit voor God en geven wij onze gaven in de 'dienst van de dankbaarheid'. Geloven is ook heel concreet. Wij doen dat o.a. door het geven van geld voor de lokale geloofsgemeenschap en voor allerlei projecten van de gemeenten en van de kerk dichtbij en ver weg. De nood in de wereld is immers groter dan de zorgen van de lokale geloofsgemeenschap.” En verder zegt hij: “Laten we onze creativiteit inzetten om collecteren in deze coronatijd mogelijk te maken. Zonder de collecten zijn onze creatieve kerkdiensten gemankeerd. De roeping om onze gave, ook in collecten, te delen met de geloofsgemeenschap en met medemensen in nood, is wezenlijk voor ons samen kerk-zijn.” Als PGN scharen wij ons van harte achter zijn opvatting.

Ons pastoraat in deze crisistijd (vervolg)

Laten we de komende tijd zoveel mogelijk telefonisch contact met elkaar houden. Zo kunnen we blijven omzien naar elkaar en elkaar als gemeenschap in deze moeilijke tijd toch vasthouden. Bel de mensen die om u heen staan op of stuur af en toe een kaartje naar iemand om zo elkaar te steunen.

We zijn ook bezig met het opzetten van telefooncirkels. Als afgesproken wordt wie wie belt, kan een groep mensen onderling contact houden. Vooral voor de kwetsbare mensen uit onze gemeente is dat belangrijk. Als u graag af en toe contact wilt met een vrijwilliger of als u mee wilt doen aan een telefooncirkel, laat het ons dan weten.

Neem ook contact op met een van de pastors als u behoefte heeft aan een pastoraal gesprek of als u praktische hulp nodig heeft. Voelt u niet bezwaard, daar zijn we voor.

Marije Klijsma: tel. 0619047440 / m.klijsma@protestantsekerk.nl
Marije Soethout: tel. 06 - 306 464 39 / m.soethout@protestantsekerk.nl
Rainer Wahl: tel. 06 27222693 / rama.wahl@gmail.com

Terugblik op afscheid van Ds. Henk Gols

Op 23 februari 2020 waaide en regende het flink. Ondanks dit weer kwamen ongeveer 500 mensen naar de Stevenskerk in Nijmegen om het afscheid van Ds. Henk Gols als predikant van de Protestantse gemeente te Nijmegen, mee te beleven.

Het werd een waardig afscheid, waarbij duidelijk werd hoe betekenisvol Henk en zijn werk voor velen is en is geweest. De dienst stond in het teken van de Vijftigste Zondag voor de Vasten. De tijd om achter te laten wat niet mee kan naar morgen, afscheid te nemen van het vele, eenvoudig te worden..

Twee prachtige bloemschikkingen volop symboliek sierden de kerk: water voor het levend geloof, dragende takken als gemeente die zijn voorganger draagt en een staf als herdersstaf die deze zondag werd neergelegd. De tweede schikking visualiseerde een andere passie van Henk: het wandelen.

In deze dienst namen muziek en zang een belangrijke plaats in. Medewerking werd verleend door een samengestelde cantorij o.l.v. Wolfgang Lange, Schola Cantorum Karolus Magnus o.l.v. Stan Hollaardt. Joost Langeveld bespeelde het orgel en Pip van Steen speelde fluit.

Ook in deze preek werd nogmaals duidelijk hoe zorgvuldig en -schijnbaar- moeiteloos Henk Zijn woorden kiest en ieder woord betekenis geeft.

Voormalig collega Ds. Jan Waagmeester nam afscheid van Henk als dienaar des Woords.

Van de kinderen kreeg Henk een knapzak/tafelkleed mee, om ook in de toekomst zijn reizen uit te breiden en op te tekenen.

Na afloop van de dienst was er koffie en thee. Daarna werden we uitgenodigd weer te komen zitten. Henk zat tussen zijn beide kinderen -Freek en Virginie- in en nam alle woorden, zang en muziek "tot zich", her en der een aantekening makend.

Sprekers en zangers vormden een mooi geheel waarin uitdrukking werd gegeven aan hetgeen Henk voor ons als Gemeente betekent. Aan het woord kwamen Barend de Gooyert en Paul Oosterhof namens de PKN, Lex Hustinx vanuit het OCP, Hans Kronenburg namens de liturgische kring en Caroline Hoving namens de Stichting Ontcommer. Er klonk een fluitsonate, Joodse muziek en Capella Cumerana zong "God be in my head". Tot verrassing en ontroering van Henk sloot Wil van Laarhoven, als gemeentelid de rij van sprekers af.

Henk kreeg een passend cadeau: 2 iconen en een tegemoetkoming in de geplande reis naar Bolivia, naast de lunch na afloop.

Henk sprak op zijn beurt woorden van dank naar de gemeente en mensen die hem lief zijn en steunen. We zongen ter afsluiting nog een zelfgemaakt lied "op Henk." Wetende dat Henk nog op veel fronten actief blijft en zijn "verzamelde rijkdom" met ons blijft delen, is het toch een afsluiting van 42 jaar predikantschap. Henk, wij danken je hartelijk en wensen je alle goeds en Gods zegen toe!

Wat God doet dat is welgedaan, Zijn wil is wijs en heilig. Ik zal aan Zijn hand vertrouwend gaan, die hand geleid jou veilig!

Foto's door Franz van Vlaanderen.
Namens de voorbereidingscommissie,
Liesbeth Smallegange

Hartelijk dank!

Lieve familie, vrienden, gemeente,

Graag wil ik jullie van harte bedanken voor wat ik van jullie ontving bij mijn afscheid als dienstdoend predikant op 23 februari j.l.: brieven en kaarten, e-mails, cadeaus, je aanwezigheid. Je hebt me rijk bedeed. Wat heeft me dat goed gedaan! Namens de Protestantse Gemeente en het Oecumenisch Citypastoraat kreeg ik een cheque voor de reis die ik volgende jaar wil maken naar Bolivia, het land waar ik 5 1/2 jaar heb gewoond en gewerkt; en twee iconen: een van Maria en een van Johannes de Doper (ze hangen in mijn studeerkamer respectievelijk links en rechts naast de icoon van Christus, die ik al had). Als een dankbaar mens ben ik begonnen aan een nieuwe fase in mijn leven. Graag blijf ik jullie tegenkomen op mijn verdere tocht. Ik koester wat er gegroeid is aan verbondenheid en vriendschap. Graag tot ziens!

Henk Gols
John Lennonstraat 40, 6663 GP Lent
tel. 06-51999262; email: henkgols@planet.nl

Bemoediging in deze tijd

Wees niet bang, want ik ben bij je, vrees niet, want ik ben je God. Ik zal je sterken, ik zal je helpen, je steunen met mijn onoverwinnelijke rechterhand. (Jesaja 41:10)

Weet u dat er 365 keer 'wees niet bang' in de Bijbel staat? Voor ieder van de 365 dagen die er in een jaar zitten, staat er de oproep aan ons mensen om niet bang te zijn. Soms zijn er fasen in je leven waarin je die oproep niet zo heel hard nodig hebt. Zijn er vooral maar kleine obstakels op je weg waar je met gemak overheen stapt. In elk mensenleven zijn er ook momenten waarbij je met angst en beven die oproep 'om niet bang te zijn' hoort. Bijvoorbeeld als je leven op zijn kop komt te staan omdat je eigen gezondheid of die van een naaste bedreigd wordt, omdat je baan op de tocht staat, omdat je een dierbare aan de dood uit handen hebt moeten geven. Gebeurtenissen waardoor je leven totaal is veranderd of mogelijk gaat veranderen.

In deze tijd van de verspreiding van het corona virus is er discussie of je er nou bang voor moet zijn of toch niet. Er zijn mensen die een 'lock-down party' hebben gehouden: een feestje bij iemand thuis in plaats van in de kroeg, en geregeld is er gerefereerd aan de wandelende en sportende mensen buiten die veel te dicht bij elkaar waren. Want, ach, het zal toch allemaal wel meevallen en ik ben jong en gezond van lijf en leden. De experts zien het met lede ogen aan en roepen via sociale media de mensen op dit toch echt heel serieus te nemen. Aan de andere kant van het spectrum zijn er de mensen die zo langzamerhand wel serieus bang beginnen te worden. Zolang het over China of zelfs Italië gaat is het nog aardig een ver van mijn bed show. Nu stapsgewijs de verregaande maatregelen in Nederland zijn genomen komt het voor veel mensen een stuk dichterbij. Pas echte kei harde realiteit is het voor

mensen die direct betrokken zijn. Familie en bekenden van mensen die ernstig ziek zijn. De nabestaanden van de mensen die ten gevolge van dit virus zijn overleden. De mensen in de zorg die het vuur uit de sloffen lopen met het risico zelf besmet te raken.

Wat kan je in zo'n situatie met de oproep 'wees niet bang'. Hoe doe ik dat dan? De woorden 'wees niet bang' of 'vrees niet' staan nooit op zichzelf. Het is geen opdracht waar je in je eentje aan zou moeten voldoen. In het bovenstaande vers uit Jesaja

staat 'Wees niet bang, want Ik ben bij je, vrees niet, want Ik ben je God'. Eerst staat er de oproep niet bang te zijn, daarna de reden waarom je niet bang hoeft te zijn; God zegt ons dat Hij bij ons is, dat Hij onze God is. We weten niet wat er in de komende weken of maanden op ons af gaat komen, in Nederland of in onze eigen levens. Niet bang zijn betekent niet dat er geen erge dingen gaan gebeuren. Zelfs dat God bij ons is betekent niet dat er geen erge dingen kunnen gebeuren. Het betekent wel dat we ons in de palm van Gods hand mogen weten, wat er ook op ons pad komt. Waar wij ook gaan, en wat we ook meemaken, God is er bij, Hij loopt met ons mee. Hem zoeken we als er moeilijke beslissingen gemaakt moeten worden. Onder zijn vleugels zoeken we rust. Zelfs tot in de dood hoeven wij onze weg niet alleen te gaan. Daarin mogen we ons gedragen weten, getroost, bemoedigd.

"Al ga ik door een dal van diepe duisternis, Uw stok en Uw staf vertroosten mij".

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus, wees realistisch en wijs in uw keuzes, bemoedig elkaar en vind uw troost in God, die bij ons is, al onze dagen.

Namens de Kerkenraad en het team van pastores,
dominee Marije Soethout

Luiden van de klokken

Wellicht is het u opgevallen dat enkele woensdagavonden tussen 19:00 en 19:15 uur de klokken hebben geluid van de Kl. Bartholomeüskerk, de Petruskerk en de Ontmoetingskerk. Mogelijk dat u zich afvroeg: "waarom is dat nou?"

Welnu, een aantal weken geleden heeft de Raad van Kerken in Nederland alle kerken gevraagd om gedurende een kwartier de klokken te luiden van de kerktorens. Dit heeft de Raad gevraagd om op die wijze solidariteit te tonen met alle mensen die in welke mate dan ook te maken hebben met de coronapandemie, zoals patiënten in ziekenhuizen, mensen in quarantaine, ouderen die alleen zijn en/of geen bezoek in deze bizarre tijd mogen ontvangen, artsen en verpleegkundigen die vechten voor mensenlevens, ambulancepersoneel, naasten die geen bezoek mogen brengen aan hun geliefden, ... en zo verder. Zóveel mensen die aandacht nodig hebben.

Maar onze PGN heeft daar nog aan toegevoegd de aandacht voor organisaties, bedrijven en instellingen, die het financieel heel moeilijk hebben of zullen gaan krijgen, en dientengevolge mensen moeten ontslaan, of zelfs failliet dreigen te gaan. En wat te denken van de mensen die werkloos thuis komen te zitten en de zzp'ers die hun inkomsten zien opdrogen?

De klokken hebben geluid voor ál deze personen en instellingen, drie woensdagen achter elkaar: op 18 maart, de tweede keer op 25 maart en de derde keer op 1 april. De PGN sloot graag aan bij deze actie en wilde daarmee solidariteit betuigen met allen die lijden aan de coronacrisis en hulp nodig hebben.

Secitie Stad
Maranathakerk

Steenbokstraat 86, 6531 TH Nijmegen

Secretariaat sectieraad:

Truus Nota - Vasmel, tel: 024 - 3241364;

e-mail: scribasectiestad@gmail.com

Koster: Willem van Tilburg, tel: 3554520,

e-mail: koster@maranathakerk-nijmegen.nl

Website: www.maranathakerk-nijmegen.nl

Wijkkas: rekening NL16 RABO 0373 7260
23 t.n.v Wijkkas PGN-Stad

Auto-ophaaldienst: A. Schalk – 350 57 39
of H. Wiedhaup - 360 21 32 of b.g.g. 06 25
024 667

Bereikbaarheid pastoraat

Coördinator: Mieke van den Brandt, ouderling
tel. 024-6639584; mail: miekevandenbrandt@gmail.com

Oecumenisch Citypastoraat /
Thuis in de Stevenskerk

In het centrum zijn activiteiten van
het Oecumenisch Citypastoraat in de
- Stevenskerk (www.ocp-nijmegen.nl)
postadres: Kerkboog 2, 6511 VX Nijmegen)
- St. Jacobskapel (Glashuis 4, 6511 CR
Nijmegen, www.jacobskapel-nijmegen.nl)
- Titus Brandsma kapel (Doddendaal)

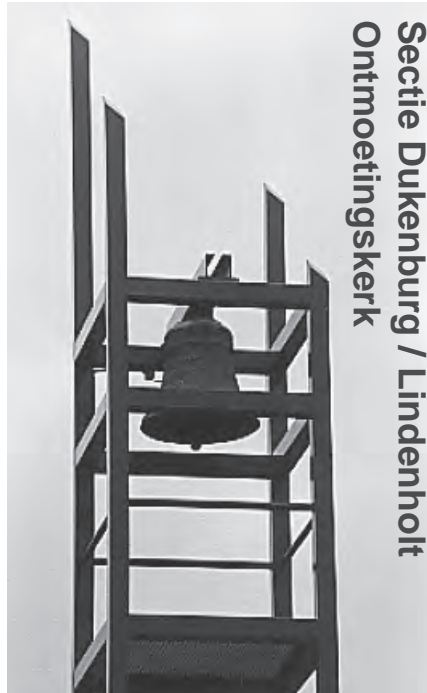
Pastorale contactadres:

Joke Poot (ouderling), tel. 024-3559193,

e-mail: pootjohanna@gmail.com

adres: Heiweg 46, 6533 PE Nijmegen

Steunfonds OCP: NL96 INGB 0003957056

Secitie Dukenburg / Lindenholt
Ontmoetingskerk

Meijhorst 70-33, 6537 EP, tel. 344 39 56

Website: www.ontmoetingskerk.net

Scriba (t.a.v. Irma van de Kamp):

scriba@ontmoetingskerk.net

Ledenadministratie (t.a.v. Cees van Eerten):

ledenadministratie@ontmoetingskerk.net

Secretariaat:

prot.secretariaat@ontmoetingskerk.net

Bespreking kerkrumtes:

via de website (zoek op 'zaalbeheer')

Rekeningnummer sectiekas:

NL42 INGB 0002 4057 37 (t.n.v. sectiekas

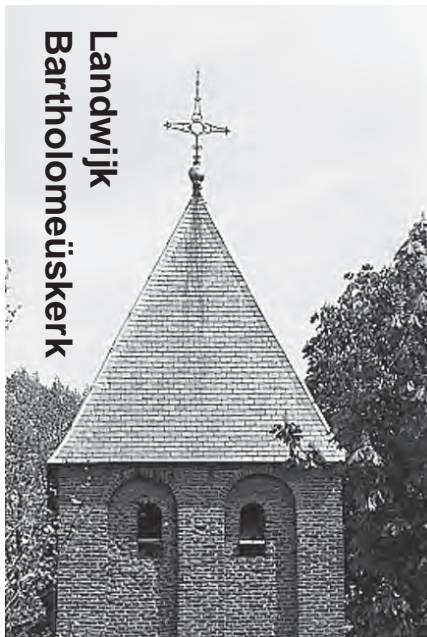
sectie Dukenburg/Lindenholt PGN Nijmegen)

Bereikbaarheid pastoraat

Secretariaat: 024 - 344 14 46 (bereikbaar op

werkdagen van 7.00–23.00u) of mail naar:

secretariaat@ontmoetingskerk.net

Landwijk
Bartholomeüskerk

Nieuwe Holleweg 2, Beek-Ubbergen

Bereikbaarheid pastoraat

Coördinator: Jeanette van der Zande

jvanderzande8@upcmail.nl; 06-25307369.

Voor de hele stad: één kerkdienst in één gebouw

De richtlijnen van de overheid, RIVM en PKN volgend zullen de reguliere kerkdiensten op zondagmorgen in onze drie kerken (Maranathakerk, Ontmoetingskerk en de Kl. Bartholomeüskerk) komen te vervallen tot 1 juni 2020. Hiervoor in de plaats komt één digitale eredienst in één kerk op zondagochtend 09:30 uur. Hierbij zijn naast de voorganger één of twee ambtsdragers, alsmede de organist aanwezig. Mogelijk dat er ter ondersteuning van het zingen uit het Liedboek een lid van een koor/cantorij aanwezig zal zijn. Het crisisteam gaat momenteel na of dit gaat lukken.

De namen van de voorgangers in april vindt u op de achterzijde van dit blad. Het Moderamen buigt zich nog over het (aangepaste) preekrooster voor de maand mei. In de Stevenskerk zijn tot 1 juni alle diensten gecancelled.

Handleiding voor het volgen van de digitale kerkdiensten

Om de dienst online mee te beleven via uw PC, laptop of tablet het volgende. Open uw internet browser en tik in: www.ontmoetingskerk.net Voor het beluisteren van alleen audio (geluid) klik op de knop KERKRADIO en voor beeld en geluid op de knop BEELDUITZENDING.

Ook kunt u elektronisch verbinding maken met beeld en geluid uitzending. Klik daarvoor op de bijgaande link: <https://www.youtube.com/channel/UC-baYM8QY5iXXB9QIzS3610Q>

De zenders worden ongeveer 15 minuten voor aanvang van de dienst aangezet, daarna bent u live met de Ontmoetingskerk verbonden.

Via de nieuwsbrief van de Kerkenraad, De Omroeper, zal er in de komende periode meer informatie komen over de te houden erediensten.

Sectieberichten

Afgezien van uitzonderingen zullen er geen sectieberichten worden opgenomen, omdat alle activiteiten per sectie zijn komen te vervallen en er uitsluitend aangepaste (digitale) erediensten worden gehouden voor de gehele gemeente in één kerkgebouw. Op de volgende pagina vindt u de sectieberichten.

Protestantse Vrouwendienst**Dukenburg / Lindenholt / Hatert**

In verband met het coronavirus hebben wij helaas moeten besluiten dat de Paasviering voor onze ouderen op dinsdag 7 april niet doorgaat.

We hebben een gift van 13,30 euro ontvangen, hartelijk bedankt hiervoor. Wij wensen u allen veel gezondheid toe en gezegende Paasdagen!

Zuid/West/Oost

In februari hebben we een heel gezellige middag gehad met de nostalgische sfeer van koude winters en warme feesten, die de heer Peter Schipper uitstekend kon overbrengen.

We verheugden ons op de middag van 24 maart met rasverteller Arjen Uittenbogaard, maar helaas kon deze middag niet doorgaan vanwege het coronavirus. Arjen heeft beloofd ons op een latere datum te vermaken. Ook de Paasviering van 7 april ten offer valt aan het virus dat ongekend in de wereld voortwoekert. Het valt nog te bezien of we dinsdag 26 mei samen op reis kunnen naar Het Oude Ambachten en Speelgoed Museum in Terschuur. U krijgt tijdig bericht of we die dag op stap kunnen.

En voor de tijd dat we aan huis gekluisterd zijn: we kunnen wel vaker een telefoontje plegen, een kaartje sturen, misschien whatsappen of zelfs beeldbellen met elkaar. Als u een van deze contactmogelijkheden gebruikt, kunt u mensen uit eenzaamheid of sombere gedachten halen.

Hartelijke groet van
Addie Wanders, tel. 024- 355 84 71
Anneke Jansen, tel. 024- 322 14 89

In memoriam

Op vrijdag 21 februari hebben we met een dankdienst in de Stevenskerk afscheid genomen van Petra Irene Hermans – Taekema. Petra is op 16 februari overleden op de leeftijd van 59 jaar. Volop staand in het leven, in december nog blij dat ze de deadline voor artikelen die ze schreef weer had gehaald, kwam ze in diezelfde maand in het ziekenhuis. Nog maar kort geleden beseften zij en haar man Jan en hun dochters, dat deze strijd niet te winnen was.

In de dankdienst voor haar leven stonden drie symbolen centraal, die alle drie direct met haar te maken hadden: de rots (Petra), de duif (Irene) en de roos, zoals bezongen in het bekende lied "The Rose". Alle drie zijn ook Bijbelse symbolen die verbinden met vertrouwen, vrede en liefde.

Met cantorij en Anthony Singers werd deze dienst echt een dankdienst voor haar leven.

We hebben Petra begeleid naar Rustoord, waar Gods zegen mocht worden gedeeld.

Johan Dorst

Maranathakerk

Het is twee jaar gelden dat wij zijn vertrokken uit de Maranathakerk. We hebben goede jaren gehad in Nijmegen. Ik wil nog graag iets met U delen. Wij, Mieke, Yvonne en ik hebben de Alphacursus destijds opgezet en we hebben 2x de cursus mogen starten. Alphacursus is een cursus voor mensen die weinig of niets van het geloof weten of mensen die er wel veel van weten en hun kennis willen delen en verdiepen. In die twee jaren dat we nu weg zijn, zijn er twee mensen tot het geloof gekomen en gedoopt. Dit is geweldig, niet aan ons de eer, maar aan de Eeuwige; Zijn werk gaat door.

We hopen U spoedig te ontmoeten in de Maranathakerk. Met een hartelijk groet vanuit Bovensmilde!

Ben en Gerda Breukelaar.

Ontmoetingskerk**Bij de diensten**

De Ontmoetingstuin staat er prachtig bij, een zee van witte en blauwe bloemetjes van de maagdenpalm! Alsof de lente niets weet van alle gevolgen van het coronavirus.

Vergaderingen, koorrepetities, ouderenmiddagen en alle andere activiteiten zijn komen te vervallen. Met dank aan alle betrokkenen zijn de kerkdiensten thuis te zien en/of te beluisteren. Met de Zondagsbrief en de Omroeper proberen we iedereen op de hoogte te houden van alle ontwikkelingen rond de kerk. Weet u iemand die deze niet via de e-mail kan ontvangen, print dan een exemplaar uit en bezorg hem in de brievenbus. Ook zijn er zijn genoeg andere creatieve ideeën te bedenken om toch voor elkaar te blijven zorgen. Bel bijvoorbeeld op voor een praatje of stuur een kaartje. We hopen, als alle coronamaatregelen worden ingetrokken, elkaar weer gezond en wel te ontmoeten.

Op U alleen, mijn licht, mijn kracht, stel ik mijn hoop, U zorgt voor mij. Door golven heen, door storm en nacht leidt mij uw hand. U blijft nabij.

Uw vrede diep, uw liefde groot verjaagt mijn angst, verdrijft de dood. Mijn vaste rots, mijn fundament, U bent de grond waarop ik sta
Uit het Liedboek: 939:1

De klokken luiden

Heeft u de kerkklokken horen luiden op de woensdagavonden? Vele kerken in Nijmegen deden mee. Maarten, onze koster, zorgde voor de klok van de Ontmoetingskerk. Zo klonk er een teken van troost, hoop en bemoediging over de wijk.

Jongeren theaterweekend

Zaterdagmorgen 26 januari gingen 40 jongeren en hun workshopbegeleiders aan de slag met het Bijbelverhaal van de Ark van Noach. Het moest een hedendaagse vertaling worden in toneel en muziek. Met een decor, met licht en geluid. In de voorstelling op zondag was te zien hoe Noach en zijn familie vol goede vooremens waren om er na de zondvloed echt iets moois van te maken. Maar dat strandde al snel, bij het bouwen van de eerste huizen kregen ze ruzie. In de tijd erna werd de wereld voller en warmer. De foto/filmploeg liet dat zien met journaaluitzendingen. En er was een klimaatop waarop radicale plannen werden bedacht, maar men in de praktijk niet verder kwam dan het genieten van in plastic verpakt lunchpakketjes.

Toen overtuigden de engelen van Angels Incorporated God om het de jongeren eens te laten proberen. En zij, met hun boot The future (die deed denken aan de klimaatboot van Greta) visten de plastic soep op, bedachten samen duurzame oplossingen en voerden die uit. De finale liet zien dat alleen samenwerking voor een nieuw begin kan zorgen!

Pastor Jacques Grubben die voor eerst kwam kijken, zei na afloop: 'Creatief, verfrissend, dynamisch en samenwerken, dat zijn voor mij de kernwoorden voor dit theater.'

Op 30 en 31 januari 2021 hebben we alweer de 25e editie. Voor nu is er voldoende om na te genieten en kunnen we de duidelijke boodschap naleven!!

Terugblik Wereldgebedsday

Vrijdag 6 maart heeft de Ontmoetingskerk meegedaan met het gebed dat de hele wereld rondgaat, de Wereldsgebedsday. Ieder jaar stellen vrouwen uit een ander land een orde van dienst op. Dit jaar was de viering voorbereid door vrouwen uit Zimbabwe, met als thema: 'Sta op en ga!', gebaseerd op de bijbeltekst: Johannes 5 vers 2 – 9a.

Aan de viering in de Ontmoetingskerk werd meegewerkt door de werkgroep Wereldgebedsday, een koortje o.l.v. Jannie Oostdijk, organist Lolle Wynia en

er was een beamerpresentatie over Zimbabwe.

Na afloop van de gebedsdienst waren er gebruiksvoorwerpen en etenswaren uit Zimbabwe te bewonderen en er waren lekkere eigen gebakken Zimbabweaanse bananenkoekjes bij de koffie.

Landwijk

In wat voor wonderlijke wereld zijn wij terecht gekomen. Ondanks de gure wind straalt alles in helder zonlicht, terwijl ik dit schrijf. Als het iets warmer wordt – en dat is misschien al zo als u dit leest – dan barst de lente los. Maar het gewone leven is met de dreiging van coronabesmetting en de maatregelen om die voorkomen, zo gewoon niet meer. Het is vooral ons sociale leven dat tot stilstand is gekomen of in ieder geval sterk is ingeperkt. Ook de kerkelijke gemeenschap lijdt daaronder nu alle bijeenkomsten zijn afgelast. We waren juist bezig weer diensten in de stille week en met Pasen voor te bereiden. Ook die diensten kunnen niet doorgaan zoals we dat gewend zijn. Gelukkig is er wel de mogelijkheid voor kerkdiensten zonder gemeenteleden, die wij afzonderlijk maar toch gemeenschappelijk thuis kunnen volgen. In de Omroeper, onze wekelijkse nieuwsbrief die per email naar gemeenteleden wordt verzonden, zal hierover verder worden bericht.

Zorg voor elkaar

Als pastorale groep, bestaande uit Marije Klijnsma, Jeannette van der Zande, Dicky Eijkenboom, Kita Hulstein, Ilse de Bokx, Martine Norden, Ina Schultze Kool en Cootje van Ellen, doen wij ons best om vooral met de ouderen onder ons contact te onderhouden ook nu het door besmettingsgevaar niet wenselijk is hen te bezoeken. We nemen telefonisch in de eerste plaats met die groep contact op, niet alleen voor een goed gesprek maar ook om eventueel in praktische zin, bijvoorbeeld met boodschappen doen, hulp te organiseren.

Natuurlijk kan iedereen in onze kerkelijke gemeenschap een beroep op ons doen. Heeft u pastorale of andere bijstand nodig, neem contact op met onze coördinator, Jeannette van der Zande (zie pagina 7 voor haar gegevens).

En verder, zorg voor elkaar, pak de telefoon of stuur een berichtje per email, mobiele telefoon of per post om contact te onderhouden en laten we daarmee zorg voor elkaar hebben.

Paul van Woerkom

Kerkdiensten in de Paascyclus en daarna

Toen de maatregelen waren afgekondigd die tot 6 april duurden, was het nog even de vraag in welke omstandigheden we de diensten in de Stille Week en Paasmorgen konden gaan vormgeven. Nu is duidelijk dat we niet fysiek bij elkaar kunnen komen voor een kerkdienst tot 1 juni.

Tegen de tijd dat het Pasen is hebben we inmiddels wat ervaring op kunnen doen met het online aanbieden van kerkdiensten, met geluid en hopelijk ook beeld. Verschillende mensen zijn druk bezig om dit allemaal in goede banen te leiden. Voor sommige dingen geldt ook, al doende leert men.

Duidelijk is in ieder geval dat er op Palmzondag geen stoet met kinderen door de kerk loopt met mooie zelf gemaakte Palmpaasstokken. Er wordt nagedacht over alternatieven voor de kinderen om misschien toch nog een Palmpaasstok te maken. De dienst zal echter met minimale bezetting vorm gegeven worden en op afstand te beluisteren of te bezien zijn.

Op Witte Donderdag was het de bedoeling om een cedermaaltijd te houden in de Maranathakerk. We hadden al gedacht aan aanpassingen, maar dat is met de huidige maatregelen echt niet mogelijk. Aangepast aan de situatie kunnen we een liturgisch moment via internet beschikbaar maken. Om zo toch met elkaar verbonden een viering mee te maken.

Gezamenlijk naar The Passion kijken in de Ontmoetingskerk gaat uiteraard ook niet door. Terwijl ik dit schrijf beraadt de organisatie van The Passion zich nog op de mogelijkheden voor een uitzending. Als daar een oplossing voor gevonden wordt, dan is dat natuurlijk iets wat u wel vanuit huis kunt bekijken. Wetende dat er zo heel veel mensen in Nederland dat ook doen op datzelfde moment.

Voor zowel de Goede Vrijdag, de Paasnacht als de Paasmorgen proberen we de diensten zodanig aan te passen dat het geschikt is voor uitzending via internet en passend is in de huidige vreemde omstandigheden.

Graag doe ik hierbij ook een oproep aan u allen: voor alle komende vieringen bent u in de gelegenheid om intenties voor de voorbeden door te geven. U kunt mij een berichtje sturen of bellen. Ik zorg er voor dat de dienstdoende predikant op de hoogte wordt gesteld. Schroom niet en deel uw zorgen en gebed.

Zonder het fysiek bij elkaar komen gaat er ook geen collectezak door de rijen. Naast de kerk zelf gaan allerhande goede doelen dat voelen,

als we daar niet creatief mee omgaan in deze tijd. Mooie momenten met elkaar beleven en in verbondenheid staan met God, krijgt handen en voeten in de concrete keuzes die we nemen in ons leven, ook waar wij ons geld aan willen besteden. Niet voor niets staan de collecten niet aan het begin van die viering als een soort van entreegeld, maar aan het einde van de viering, onder het kopje 'dienst van de dankbaarheid'. De roeping om onze gave, ook in collecten, te delen met de geloofsgemeenschap en met medemensen in nood, ver weg en dichtbij, is wezenlijk voor ons samen kerk-zijn. Helpt u ook mee?

En wat te denken van de koffie na de kerk. Voor heel veel mensen is dat een wezenlijk onderdeel van een kerkdienst. Ik zie het moment nog goed voor me dat een oudere man me eens vertelde dat de koffie na de kerk één van de weinige momenten in de week was dat hij met mensen sprak. Mensen als deze man gaan die momenten van koffie drinken zeker missen. Zeker in deze tijd heeft u vast en zeker vaker de oproep gehoord om uw medemens eens te bellen of berichtjes te sturen om contact te onderhouden. Hierbij wat extra aandacht voor dat uurtje op de zondag vanaf 11.00u, wanneer we normaal gesproken ons in de kerk deel kunnen voelen van een gemeenschap.

Ik hoop dat u in grote getale deze bijzondere vieringen op afstand met ons mee beleefd en waar mogelijk actief onze gemeenschapszin versterkt.

Moge we zo ons met elkaar en met God verbonden voelen, ook in deze tijd.

Hartelijke groet,
dominee Marije Soethout

Omzien naar elkaar en bereikbaarheid van pastores

Door de maatregelen rondom corona zijn er veel mensen die zich eenzaam voelen of met plotselinge gevoelens van angst of verdriet zitten. Wij denken aan onze ouderen, zieken, gemeenteleden met weinig familie, vrienden of contacten, mensen die zorg nodig hebben en aan iedereen voor wie het een last is in deze periode op elkaars lip te zitten. Een bezoekje is prettig en geeft lucht. Maar, juist bezoek is in deze periode niet raadzaam. Als kerkelijke gemeente willen we blijven omzien naar elkaar, uiteraard naar vermogen en kunnen.

Het gewone bezoekwerk is helaas komen vervallen. U zult daar ongetwijfeld begrip voor hebben. Crisispastoraat zal doorgang vinden, wél onder de restrictie dat het kan en mag. Uiteraard houden wij alle ontwikkelingen in deze scherp in de gaten.

Heeft u behoefte aan een bemoedigend woord dan kan dat altijd per telefoon, of misschien wilt u mailen. Ook dat kan natuurlijk.

De pastores zijn telefonisch en per mail bereikbaar:

ds. Marije Soethout (ambulant-predikant):

- tel. 06 30646439

- email: m.soethout@protestantsekerk.nl

kerkelijk werker Marije Klijnsma:

- tel. 06 19047440

- email: m.klijnsma@pkn.nl

ds. Rainer Wahl (interim-predikant):

- tel. 06 27222693

- email: rama.wahl@gmail.com

Ga met God!

Wij nodigen u uit om thuis lied 416 (Liedboek 2013) te lezen of te zingen en zo met elkaar in geloof verbonden te zijn als één gemeenschap.

*Ga met God en Hij zal met je zijn:
bij gevaar, in bange tijden,
over jou zijn vleugels spreiden.
Ga met God en Hij zal met je zijn.*

*Ga met God en Hij zal met je zijn,
tot wij weer elkaar ontmoeten,
in zijn naam elkaar begroeten.
Ga met God en Hij zal met je zijn.*

Liedboek 416

1. Ga met God en Hij zal met je zijn,
jou na - bij op al je we - gen
met zijn raad en troost en ze - gen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Vacatures

Zoals ook aangegeven in Blik op de Kerkenraad afl. 29 zijn er veel vacatures in ons kerkbestuur, inclusief de Diaconie en de redactie van Over & Weer. De Kerkenraad heeft hiertoe profielschetsen opgesteld, waarnaar op hoofdlijnen bij de vacature-invulling gekeken zal worden, met als motto: de juiste persoon op de juiste plek.

In een slinkende en vergrijzende gemeente is het een 'duivelse' klus om geschikte en betrokken mensen te vinden, met name uit de 'jongere' generaties (vanaf dertigers t/m vijftigers). Er wordt op alle gemeenteleden een groot beroep gedaan om met de Kerkenraad mee te zoeken naar betrokken gemeenteleden die zich zouden willen inzetten voor ons kerkbestuur in brede zin.

Weet u iemand geeft dit dan a.u.b. door aan de voorzitter of scriba van de Kerkenraad. U kunt hiervoor terecht bij:

- voorzitter Barend de Gooyert
(tel. 024 3781072/06 51175954; email: b.degooyert@chello.nl);
- scriba Gerbrand Hoek
(tel. 024 3565177/06 16300328; email: scriba.pgn@kpnmail.nl).

Helpt u a.u.b. zoeken. Of wilt u zelf ons komen versterken?

Crisisteam

Zoals ook aangegeven in De Omroeper 04 heeft de bijzondere situatie ons ertoe genoopt om het Moderamen tijdelijk om te bouwen tot een crisisteam. Naast de leden van het Moderamen maken ook de pastores deel uit van dit team. Het crisisteam zal telkens bekijken welke aanvullende maatregelen moeten worden genomen en buigt zich iedere keer over de vormgeving van de bijzondere, digitale kerkdiensten.

Dat dit team in het leven is geroepen, is te meer van belang omdat vooralsnog de Kerkenraad en Kleine Kerkenraad niet kunnen vergaderen. Per mail wordt zoveel mogelijk gecommuniceerd met de leden van de KR/KKR.

Zijn er vanuit de gemeente pastorale/diaconale vragen, ideeën, suggesties etc. dan kunnen deze in eerste instantie worden neergelegd bij de pastores: ds. Marije Soethout en kerkelijk werker Marije Klijnsma. Als het meer algemene vragen betreft, kunt u terecht bij voorzitter Barend de Gooyert dan wel scriba Gerbrand Hoek.

Oproep voor vrijwilligers die praktische hulp kunnen bieden

Beste mensen,
Voor ons allemaal is ons dagelijks leven ingrijpend veranderd. Sommigen van ons zijn nu keihard aan het werk in de zorg en in andere cruciale beroepen. Vele kwetsbare mensen zitten geïsoleerd thuis en kunnen nergens meer heen.

En sommigen van ons hebben (bijna) geen werk, maar zouden graag wat willen doen voor een ander. Voor jullie is deze oproep. Als je niet tot een risicogroep behoort en goed gezond bent, zou je dan af en toe mensen willen helpen die praktische hulp nodig hebben? Denk bijvoorbeeld aan een boodschap doen voor iemand die zelf niet meer naar buiten kan of durft.

Als je kunt helpen laat dit weten aan:

- Ds. Marije Soethout: tel. 06 - 306 464 39 / m.soethout@protestantsekerk.nl
- Secretariaat van de Ontmoetingskerk: secretariaat@ontmoetingskerk.net / 024 - 344 14 46
- Roelf Groenhuis (in sectie stad): cindyroelf@fo.nl / tel. 024 3561636
- Jeanette van der Zande (in sectie Landwijk): jvanderzande8@upcmail.nl / tel. 06-25307369.

Blik op de Kerkenraad (29)

U zult wel gemerkt hebben dat de rubriek 'Blik op de Kerkenraad' de afgelopen periode niet regelmatig in Over & Weer is verschenen. De reden hiervan was dat de actuele situatie de laatste tijd werd vermeld in de 'nieuwsbrief' van de Kerkenraad, sinds kort De Omroeper genoemd. Met De Omroeper is de Kerkenraad in staat om de gemeente op korte termijn en snel op de hoogte te stellen van verschillende ontwikkelingen. De Omroeper verschijnt zowel digitaal (via email-adressen van gemeenteleden) als op papier (om uit te delen). Hierdoor is het mogelijk om de gemeente van de belangrijkste zaken snel op de hoogte te stellen – tussen de verschillende edities van het kerkblad Over & Weer door. En daarom is de berichtgeving in Over & Weer momenteel beperkter geworden.

Onze intentie is zeker niet om met de (regelmatige) verschijning van De Omroeper de berichtgeving rondom de Kerkenraad in Over & Weer uit te hollen. De huidige situatie, waarin we ons thans met de PGN bevinden, noodzaakt telkens tot het samenstellen van Omroepers. Later in de tijd zal de berichtgeving ongetwijfeld terugkeren naar een 'normale' situatie. Voor nu is het echter even anders. Berichten die niet met spoed aan de gemeente behoeven te worden gemeld, zullen in Over & Weer opgenomen blijven worden.

De laatste 'Blik op de Kerkenraad (nr. 28) verscheen eind afgelopen jaar. In de tussentijd tot nu is er veel gebeurd binnen onze gemeente, en daarover werd u op hoofdlijnen geïnformeerd.

Wat we in deze 'Blik' nu willen melden, is het feit dat er op verschillende plekken in onze kerkelijke organisatie – op cruciale posten – vacatures zijn ontstaan.

Te noemen zijn: de voorzitterspost van het College van Kerkrentmeesters, evenzo de post van secretaris. Verder houdt op korte termijn het CvK-lid met de portefeuille gebouwen ermee op, overigens na jarenlange trouwe dienst. Hiervoor moet nu iemand gezocht worden met (bouw)technische kennis dan wel affiniteit.

Binnen het College van Diakenen is ook een aantal posten vacant, namelijk het voorzitterschap van dit College. Verder is er behoefte aan een collegelid met de portefeuille personeelszaken.

En tot slot moet er versterking komen voor de redactie van ons aller kerkblad Over & Weer. Het leeuwendeel van de samenstelling van de edities van het kerkblad rust nu op de schouders van Sabine Schols en daarmee is de samenstelling van de redactie kwetsbaar. Er moet echt versterking komen.

U ziet, er zijn nogal wat open plekken. De Kerkenraad heeft in de laatste vergadering (10 maart jl.) profielschetsen voor deze functies vastgesteld. Die profielschetsen zullen gelden als een kader waarin potentiële kandidaten op hoofdlijnen zouden moeten passen. Dit zal niet altijd 100 procent sluiten, maar we streven ernaar zo goed als mogelijk de juiste man/vrouw op de juiste plek te krijgen. Voor een energiek en effectief kerkelijk bestuur – in brede zin – is dit essentieel.

Wij doen een beroep op u allen om met ons mee te zoeken naar geïnteresseerde kandidaten. Misschien voelt u zichzelf wel geroepen om met ons mee te besturen? Nieuwe mensen zijn écht nodig om onze PGN toekomstbestendig en niet in de laatste plaats zelfstandig te kunnen houden.

Een heel andere kwestie is dat de u bekende ontwikkelingen, met name die rondom de eerder voorgenomen verkoop van

de Maranathakerk, bij een aantal gemeenteleden 'pijn en moeite' hebben opgeleverd, ook boosheid. Dit heeft helaas tot vervelende situaties geleid.

Om met elkaar verder te kunnen gaan op weg naar de toekomst moet eerst geprobeerd worden om die ervaren 'moeite' geheel of gedeeltelijk weg te nemen. Hiertoe heeft de Kerkenraad vorige maand een professionele bemiddelaar, een onafhankelijke vertrouwenspersoon van buiten onze gemeente ingehuurd. Taak was om gesprekken aan te gaan, te luisteren en in alle vertrouwen en op hoofdlijnen de Kerkenraad hierover te informeren om desgewenst tot een gezamenlijk gesprek te komen. Enkele gemeenteleden die door welke ontwikkelingen dan ook bijzonder zijn teleurgesteld, verdienen het namelijk om 'gehoord' te worden. Niet altijd kan het gevoel van teleurstelling of boosheid geheel worden weggenomen, maar dat er een gelegenheid is om dergelijke gevoelens te kunnen ventileren, is van wezenlijk belang.

De taak van de vertrouwenspersoon kon enige weken geleden worden afgerond.

Het was de bedoeling dat de gemeente over een aantal belangrijke besluiten tijdens de geplande gemeentevergadering op 25 maart jl. zou worden geïnformeerd. Het zou dan gaan om de vernieuwing van ons kerkelijk bestuur, de teruggenomen plannen rondom de verkoop van de Maranathakerk en het voornemen om de Petruskerk te gaan verkopen, en de beroepingsprocedure t.b.v. een nieuwe reguliere predikant. De coronacrisis gooide roet in de geplande gemeentevergadering. Het Moderamen heeft besloten dat deze niet door moest gaan. U zult daar ongetwijfeld begrip voor hebben. Het Moderamen bezint zich nu op de vraag hoe verder in het goed kunnen informeren van de gemeente en over welke gevolgen dit alles heeft voor het beroepingswerk, de herstructurering en de gebouwen.

In alle berichtgeving naar u toe was het voorgaande voor deze Over & Weer nog blijven liggen. Actuele informatie blijft u tussen de Over & Weer's door via De Omroeper ontvangen, zeker als het gaat om erediensten en pastoraat tijdens deze bijzondere crisisperiode.

De Kerkenraad wenst u veel gezondheid toe en vooral voor de ouderen onder ons veel sterkte om de moeilijke periode door te komen. Doe een beroep op de pastores en de coördinatoren voor bezoekwerk, als u hieraan behoefte heeft.

Gerbrand Hoek,
Scriba

De liturgie

Deel 6 van een serie over de liturgie en haar diverse onderdelen

Het Heilig Avondmaal

De benamingen verschillen nog eens zoals 'maaltijd des Heren', avondmaal, eucharistie. De omschrijving heilig avondmaal brengt juist de beide kanten van het gebeuren naar voren. Ons aardse handelen aan de tafel is in de viering van het avondmaal onlosmakelijk verbonden met het heilige, hemelse en goddelijke. Daarom heb ik een voorkeur voor de benaming heilig avondmaal. Het kenmerk van het Heilig Avondmaal is, dat het anders als de doop, niet eenmaal, maar steeds weer bediend en gevierd wordt.

Het Heilig Avondmaal is een feest van de goedheid van God, we ontvangen vergeving en bevrijding. Allen worden verzadigd.

God nodigt ons aan zijn tafel uit. Uit eerbied voor God gaan we hiervoor aan het begin staan.

Praefatie (inleiding)

De Heer zij met u – en met uw geest markeert een nieuwe fase in de dienst. Op de drempel naar het 'mysterie', het ontvatbare begroeten en bevestigen voorganger en gemeente elkaar met de bede om Gods begeleiding op deze weg. Het 'Verhef uw harten' is een heel oud bestanddeel in onze liturgie. Rond 250 na Christus wordt het al genoemd. We worden opgeroepen om ons hart te verheffen naar het hemelse tot we aan de hemelse lofzang deelnemen, een beweging van het hart naar goddelijke sferen.

Vervolgens klinkt de lofprijzing die God de Vader eert. De gemeente is meegevoerd naar de hemelse sferen – bevindt zich voor even in de hemelse nabijheid van God – en zingt samen met de engelen en aartsengelen de lof van zijn heerlijkheid. Dat is wat aan het begin van de viering van het avondmaal gebeurt de aardse liturgie maakt opeens deel uit van de hemelse liturgie. Het is niet iets van boven en beneden, ruimte en tijd worden overstegen. In dit mysterie betreden we de ruimte van het heilige.

Sanctus en Benedictus (heilig en gezegend)

'Heilig, heilig, heilig ...' dat zijn de woorden van de hemelse lofzang zoals we die uit Jesaja 6:3 kennen. Wanneer we dat zingen, zingen we mee met de hemelse lofzang. De eredienst in de kerk is zo met de eredienst van de engelen in de hemel verbonden. Die lofzang voor Gods troon in de hemel gaat verder met 'Geloofd zij Hij, die komt in de naam van de Heer. Hosianna in den hoge' (Matteüs 21:9). Met die woorden werd Jezus Christus bejubeld toen hij op een ezel Jeruzalem binnenreed om uiteindelijk zijn leven te offeren. Zo zijn van Gods zijde hemel en aarde onlosmakelijk met elkaar verbonden. Gods komst op aarde plaatst ons in de hemel.

Avondmaalsgebed

In dit gebed gedenken we de Zoon Jezus Christus in wat hij ons geschonken heeft. In dit gebed klinkt ook de aanroeping van de Heilige Geest en beleven we onze verbondenheid met de kerk van alle tijden en alle plaatsen, hemelhoog en wereldwijd. En klinkt ook de verwachting van het koninkrijk.

Onze Vader

Het Onze Vader spreekt of zingt de hele gemeente. Het Onze Vader hoort met zijn bede om brood en om vergeving vanouds bij de viering van het Heilig Avondmaal. Met deze door Jezus ons geschonken woorden naderen we tot hem als genodigden aan zijn tafel. Het slot van dit gebed 'Want U is de heerlijkheid ...' is een 'latere' toevoeging aan dit gebed die wel al heel oud is. Al in 110 na Christus is dit een ingeburgerde toevoeging aan het Onze Vader. In de lutherse traditie zingen we deze doxologie (lofprijzing).

Inzettingswoorden

De woorden waarmee Jezus ons heeft opgeroepen om het Heilig Avondmaal te vieren en te blijven vieren worden de inzettingswoorden genoemd. Dat zijn de woorden waarmee hij beloofd heeft zichzelf te schenken in brood en wijn. Soms zijn de inzettingswoorden opgenomen in het avondmaalsgebed. Als de inzettingswoorden na het Onze Vader worden gesproken klinken zij als de verkondigende woorden waarmee Christus zelf zich rechtstreeks tot de gemeente richt. De inzettingswoorden samen met het Onze Vader en de uitdeling van de elementen en de dank aan God zijn de noodzakelijke onderdelen van het avondmaal.

Agnus Dei (Lam Gods)

Het gezongen 'Christus, o Lam Gods die der wereld zonden draagt' is een heel oud stukje liturgie. Dit werd op weg naar de tafel gezongen. Het beeld van het lam herinnert aan het offerlam, de zondebok. Omdat Christus voor onze zonden is gestorven hoeft geen mens en ook geen dier meer geofferd te worden. Dit gezang verwijst naar dat het gebroken lichaam en het vergoten bloed van Christus dat ons vrede brengt. De oude thema's van offer, schuld en verzoening komen hierin aan de orde. Openbaring 4:12 en Johannes 1:29 klinken erin door. In de lutherse diensten is dit door de eeuwen heen een vast bestanddeel van de avondmaalsliturgie.

Pax domini (vredegroet)

Oorspronkelijk groette men elkaar met de vredeskus. De intimiteit is met de tijd afgezwakt naar het geven van de hand. Met de vredegroet maken we duidelijk dat we niet onverschillig naast elkaar in de kerkbank zitten, maar ook met elkaar verbonden zijn. De vredegroet op deze plaats in de liturgie is nauw verbonden met het Agnus Dei. De vrede die Christus ons schenkt is de basis voor de onderlinge groet van vrede.

Communio (uitdeling)

In de communio maken we het ons daarin geschonkene lijfelijk eigen. In het ontvangen van brood en wijn ontvangen we, met lichaam en ziel, de gave van Christus. Hij schenkt ons vergeving en levenskracht. Wij hebben door hem deel aan het eeuwige heil. Dit wordt onderstreept door de woorden die bij de uitdeling een ieder persoonlijk toegesproken wordt: 'Christus lichaam voor u gegeven' en 'Christus bloed

voor u vergoten'.

De kerkvader Cyrill beschreef al in de vierde eeuw als houding van ontvangst dat de linker hand de troon vormt voor de rechter hand en maakt de hand hol die de koning ontvangt en zeg 'Amen' op de ontvangst van de gave.

Musica sub communione (tafelmuziek)

Er klinkt muziek aan de tafel des Heren. Dat kan orgelmuziek zijn, instrumentale muziek, een koor dat zingt of de gemeente die zelf zingt tijdens de uitdeling. Een lange stilte kan gemakkelijk ongemakkelijk worden. Waar men op moet letten muziek kan hier ook overdaad worden. De muziek is hier dienend aan het eigenlijke gebeuren aan tafel; letterlijk tafelmuziek. Echter een stilte, een rustmoment dat voortkomt uit de muziek van de liturgie, een stilte die bevrijdende, aange-name rust brengt is ook passend.

Postcommunio (na de uitdeling)

Het dankgebed na de uitdeling wordt in de lutherse traditie ingeleid door de oproep uit psalm 118 'Dank de Heer, want Hij is vriendelijk. Want zijn goedheid duurt in eeuwigheid'. De viering van het Heilig Avondmaal wordt besloten met een dankgebed.

ds. Susanne Freytag
(sinds 24 februari onze consulent voor de PGN tijdens de vacatureperiode)

Evangelisch-Lutherse
Gemeente Nijmegen

kerkgebouw: Prins Hendrikstraat 79,
6521 AX Nijmegen
website: www.lutherszuidnederland.nl
predikant: ds. Susanne Freytag,
tel: 06-43955283, mail ds.freytag@lutherszuidnederland.nl
contactpersoon: prof. dr. Makrus Matthias,
Philippuslaan 9, 6564 AL Heilig Landstichting,
tel: 024-8488744, mail: mmatthias@pthu.nl

Kerkbalansberichten 2020 (2)

Actie
Kerkbalans
2020

Na het vorige bericht over Kerkbalans, waarin nog niets over de resultaten gemeld kon worden, kan ik u in dit bericht al wél iets melden over de opbrengsten van de Actie Kerkbalans.

De grootste piek aan binnengekomen toezeggingen en daadwerkelijke betalingen hebben we voor 2020 wel gehad, hoewel er komende maanden nog steeds toezeggingsformulieren of contante betalingen (zonder toezeggingsformulier) zullen blijven binnendruppelen. Om een vergelijking te maken met eerdere jaren zullen we de definitieve opbrengsten van de Actie Kerkbalans 2017, 2018 en 2019 weergeven, maar nogmaals: de cijfers voor 2020 zijn nog aan behoorlijke veranderingen onderhevig. Dit is de stand medio maart (in euro's):

Jaar	Toegezegd	Ontvangen	Deelnemers	Aangeschreven adressen
2020	157.977	72.425	?	1108

In onderstaande tabel is weergegeven wat in vorige jaren het resultaat is geweest.

Jaar	Toegezegd	Totaal ontvangen	Aantal deelnemers	Aantal uitnodigingen	Gemiddeld per geefadres
2019	196.359	217.344	720 (36,9%)	1951	302
2018	208.478	228.308	733 (37,1%)	1977	311
2017	232.270	255.047	864 (41,6%)	2077	295

Conclusies

Over de afgelopen drie jaar daalden de totale ontvangsten: met ca. 27.000 in 2018 t.o.v. 2017 en met ca. 11.000 in 2019 t.o.v. 2018. Die daling kwam ook tot uitdrukking in het aantal deelnemers/betalers. In 2018 was dat 131 t.o.v. 2017 en met slechts 13 in 2019 t.o.v. 2018. Het gemiddelde bedrag per geefadres steeg daarentegen in 2018 t.o.v. 2017 om vervolgens in 2019 iets te dalen.

De onvrede die er in de gemeente heerste door het aanvankelijke besluit van de Kerkenraad om de Maranathakerk te gaan verkopen, zou een oorzaak kunnen zijn van de daling in het aantal deelnemers in 2018. Dat effect is veel minder het geval in 2019. Hierbij moet wel bedacht worden, dat sterfte en verhuizing van betrokken gemeenteleden ook altijd in het aantal deelnemers hun vertaling heeft. Opvallend is dat er in het gemiddelde bedrag per adres zich in 2018 tóch nog een stijging openbaarde!

Voor het trekken van conclusies voor het actuele jaar 2020 is het thans nog te vroeg. Alle cijfers – van toezeggingen tot en met het aantal deelnemers – zijn namelijk nog aan verandering onderhevig. Op dit moment is er door omstandigheden van informatieve aard niet exact te achterhalen hoeveel deelnemers/betalers er tot nu toe zijn. Binnenkort kennen we dit cijfer wel en zal ik hierop terugkomen. Het aantal uitnodigingen tijdens de Actie Kerkbalans 2020 is wel bekend, en bedraagt 1108. Dat een stuk minder dan in eerdere jaren. De verklaring hiervoor is de 'opschoonactie' vanaf medio 2019 in het bestand "aan te schrijven voor Actie Kerkbalans". Veel mensen hebben door deze actie kenbaar gemaakt geen Kerkbalans-brieven meer te willen ontvangen en/of lieten zich uitschrijven als lid van onze gemeente. In de praktijk ging het in de meeste gevallen om zogenaamde 'papier' leden.

Voor de administratieve voorbereiding van de Actie Kerkbalans en voor de Kerkbalanslopers tijdens de twee actieweken betekende dit een stuk minder werk. Alle lopers hebben gemerkt dat hun jaarlijkse stapel rond te brengen enveloppen behoorlijk was geslonken. Dit maakte het vooral voor de oudere lopers toch wel een stuk gemakkelijker. In een later stadium wordt de berichtgeving over Kerkbalans-resultaten weer vervolgd.

OPROEP: mocht u niets over Kerkbalans 2020 hebben ontvangen en u bent gewend een jaarlijkse bijdrage te geven, wilt u zich dan a.u.b. bij het College van Kerkrentmeesters melden. U kunt óf dinsdagochtend bellen naar het Kerkelijk Bureau, tel. 024 3234854 óf mailen naar: kerkelijkbureau.pgn@hetnet.nl. We overleggen dan met u op welke wijze u uw bijdrage het beste kunt geven aan onze kerkelijke gemeente. Alvast dank voor uw medewerking.

Gerbrand Hoek,
Werkgroep Kerkbalans/geldwerving

Hebreeuwse miniaturen שלום

Zwanger

We hebben momenteel een schrikkeljaar en op Twitter leerde ik bij @HebreWords dat dat in het Hebreeuws een 'zwanger jaar' (*sjana meobèrèt*) genoemd wordt. In die term is ook het woord *oebat* te herkennen, dat foetus betekent.

Nu zou je kunnen denken, is dat niet wat overdreven? Met één extra dag in het lijf is zo'n jaar toch hooguit een heel klein beetje zwanger. Klopt, maar in de joodse tijdrekening, waar de Hebreeuwse term toch in eerste instantie over gaat, ligt het anders. Daar wordt zeven keer per cyclus van negentien jaren (dus net iets vaker dan eens in de drie jaar) maar liefst een hele maand aan het jaar toegevoegd. Dan krijgt dat jaar dus echt wel een dikke buik.

Een en ander komt doordat de joodse tijdrekening werkt met maanden van precies één maansomloop, maar ook in de pas wil blijven met de seizoenen, en dus met de zon. Voorafgaand aan de maand nisan, waarin Pesach valt, is er in een zwanger jaar niet één maand adar, maar twee. Overigens, al hebben 'we' een schrikkeljaar 2020, het huidige joodse jaar 5780 is niet zwanger.

Arian Verheij

www.arianverheij.nl/hebreeuwse-miniaturen

Thuis in het Rijk van Nijmegen

Met meer dan 30 jaar ervaring in het Rijk van Nijmegen kennen we zo'n beetje iedere straat, steegje en laan. Uw garantie voor een zorgvuldig advies over welke woning aansluit bij uw persoonlijke woonwens. Door lokale markt- en mediakennis weten wij precies hoe wij uw woning bij verkoop in het juiste daglicht moeten zetten.

Meer weten? Neem dan contact op met Juliëtte van Anken of Onno Disveld.

Pontanusstraat 1 | 6524 HA Nijmegen | 024 - 322 36 26
info@vananken.nl | www.vananken.nl

Heer,
 ontferm U,
 over de mensen die ernstig ziek zijn
 en eenzaam en alleen,
 omdat ze hun naasten niet mogen besmetten.

Ontferm U
 over de mensen,
 die hun geliefde niet mogen bezoeken in hun stervensuur.

Ontferm U over de mensen in de zorg, de artsen en de verpleging,
 die misschien binnenkort moeten beslissen hoe beperkte middelen
 ingezet worden.

Heer, ontferm U
 over onze angst
 om onze dierbaren, om onszelf.

Ontferm U over onze zorgen
 over werk dat stil komt te liggen,
 over opdrachten die niet doorgaan,
 over financiële gevolgen voor ons huishouden.

Geef ons moed en rust,
 dat ons leven in Uw hand is,
 dat we geborgen zijn in U,
 omdat we dat altijd al waren.

Amen.

(Tom de Haan)

Protestantse Gemeente Nijmegen

Kerkenraad

Scriba: G. Hoek, p/a Kerkelijk Bureau,
Postbus 31406, 6503 CK Nijmegen
Tel. Kerkelijk Bureau: 024 3234854
(alleen dinsdag van 10:00 tot 12:00 uur)
Tel. privé: 024 3565177
Mobiel: 06 16300328
E-mail: scriba.pgn@kpnmail.nl

Kerkelijk bureau

Groenestraat 172, 6531 HW Nijmegen.
Postbus 31406, 6503 CK Nijmegen
Tel. (024) 3234854, bereikbaar dinsdag
van 10 tot 12 uur
e-mail: kerkelijkbureau.pgn@hetnet.nl

Collectebonnen door overmaking van
50 euro of een meervoud op
NL74 INGB 0008 2451 43 t.n.v.
Prot. Gemeente te Nijmegen in
Nijmegen, o.v.v. 'Collectebonnen'

College van Kerkrentmeesters

Secretaris: vacant (contact via penning-
meester: Y. Sans, tel. 06 - 15 48 44 31)
Tel. dinsdag 10-12 uur : 024 - 3234854
Postbus 31406, 6503 CK NIJMEGEN
Bank: NL74 INGB 0008 2451 43 t.n.v.
Prot. Gem. te Nijmegen, in NIJMEGEN
Correspondentie bij voorkeur per e-mail:
kerkrentmeesters.pgn@kpnmail.nl

Diaconaal centrum 'de Haard'

Groenestraat 170, 6531 HW Nijmegen
Geopend ma t/m do: 09.00 - 13.00 uur
Postbus 273, 6500 AG Nijmegen
tel. (024) 322 84 80, e-mail:
administratie@kerkinactie-nijmegen.nl
rekeningnr: NL52 INGB 0000 9026 39
t.n.v. Protestantse diaconie Nijmegen

Algemene adressen

Nederlands Bijbelgenootschap

mevr. R. Timmerman, tel. (024) 3603998
e-mail: r.timmerman28@upcmail.nl

Pro Persona

mw. drs. S.G. Jansen
tel. (024) 3283911 of (06) 13 16 06 83

Pompestichting

ds. Bauk Zondag, tel. (024) 35 27 600,
mobiel: 06 22 98 75 97
e-mail: b.zondag@pompestichting.nl

Radboudumc

ds. A de Vries / ds. R. Huijzer
tel. (024) 3613320

Sint Maartenskliniek

mw. ds. K.M. Heynis, (024) 3659695
m.heijnis@maartenskliniek.nl

Canisius Wilhelminaziekenhuis

mw. drs. Anna Fischer, tel: (024) 3658667
e-mail: a.fischer@cwz.nl

Stichting Kalorama

Nieuwe Holleweg 12
6573 DX Beek (Berg en Dal)
Berber Overdijk en Daniëlla Martina
tel. (024) 684 77 77

Moluks Evangelische Gemeente

Ds. M.J. Pattinasarany, Beek 4,
5815 Mierselo, mobiel: 06 42 43 52 00
e-mail: mjpattinasarany@gmail.com

Stichting Stevenskerk

Kerkboog 2, 6511VX Nijmegen
tel. (024) 3604710
e-mail: info@stevenskerk.nl

Centrum Ontmoeting in Levens- vragen

tel. (024) 3455231
e-mail: info@coil-net.nl

Colofon

Over & Weer is het kerkblad van de
Protestantse Gemeente te Nijmegen

E-mailadres redactie:

over&weer@kerkinactie-nijmegen.nl

Postadres redactie:

Diaconaal bureau 'De Haard'
Groenestraat 170, 6531HW Nijmegen
Tel. 024 - 322 84 80

Kopij voor het volgende nummer dient
uiterlijk op 28 april maart binnen te zijn.
Kopij graag inleveren zonder opmaak.
Een nummer voor 8 weken.

Voor Dukenburg-Lindenholt is de kopij-
datum steeds twee dagen eerder, dus
nu op 26 april.

Graag via e-mail insturen naar:
redactie@ontmoetingskerk.net

U vindt de laatste uitgaven van
Over & Weer ook als PDF op:
[www.pkn-nijmegen.nl/wordpress/
over-en-weer/](http://www.pkn-nijmegen.nl/wordpress/over-en-weer/)

Geen Over & Weer ontvangen?

Neem dan contact op met het diaconaal
centrum. Indien voorradig kunt u een
vervangend exemplaar ophalen.

Medewerkers:

Sabine Schols en Franz van Vlaanderen

Adreswijzigingen en opzeggingen:

tel. (024) 3234854, dinsdag 10-12 uur
e-mail: kerkelijkbureau.pgn@hetnet.nl

Over & Weer rekeningnummer:

NL04 INGB 0000 1264 36
ten name van Prot. Gem. te Nijmegen

Druk en verzending:

Digidruk VANDENHUL

GRAFMONUMENTEN
NATUURSTEENHANDEL

GODSCHALK

Ambachtsweg 21 - Nijmegen
Telefoon 377 58 76

Data kopijsluiting 2020

nummer 4 - 28 april
nummer 5 - 23 juni
nummer 6 - 18 augustus
nummer 7 - 22 september
nummer 8 - 27 oktober
nummer 9 - 1 december

Versijning:
10 dagen na kopijdatum

Digitale eredienst vanuit Ontmoetingskerk Zondag 5 april t/m 31 mei

De kerkdiensten op zondagmorgen in onze drie kerken (Maranathakerk, Ontmoetingskerk en de Kleine Bartholomeüskerk) komen te vervallen tot 1 juni. Hiervoor in de plaats komt één digitale eredienst op zondagochtend om 09:30 uur. Hierbij zijn naast de voorganger één of twee ambtsdragers en een organist aanwezig.
Een handleiding voor het volgen van de digitale kerkdiensten vindt op pagina 7.

Palmpasen (5 april) t/m Paasmorgen (12 april): Marije Soethout
Zondag 19 april: Rainer Wahl
Zondag 26 april: Marije Klijnsma

Afscheid in tijden van corona

In deze periode zou ik afscheid nemen als diaconaal predikant van Nijmegen. Als je dit leest zijn de twee zondagen waarop ik een laatste dienst zou doen in de Ontmoetingskerk en de Maranathakerk inmiddels voorbij. De gewone diensten konden natuurlijk niet plaats vinden, wel was er op 29 maart vanuit de Ontmoetingskerk de eerste livestream kerkdienst van de protestantse gemeente Nijmegen (tenminste voor zo ver ik weet en als het technisch allemaal gelukt is) waarin ik mocht voorgaan.

Voor de diensten had ik een soort afscheidsboekje gemaakt met een nieuw glas-in-lood en bijbehorend gedicht bij de schriftlezing van Genesis 32 (de worsteling van Jacob) een daarbij gemaakt gedicht en een aantal van de eerdere paaskaarten met gedichten en een paar columns en stukjes van preken die ik eerder gehouden heb. Nog een laatste diaconale injectie van mijn kant. Maar nu wordt het moeilijker om ze bij jullie te krijgen. Een aantal vaste postadressen heb ik het wel toegestuurd, maar er zijn nog velen boekjes over. Mocht je een keer in één van de kerken zijn, dan ligt daar een stapeltje en verder komen er later vast nog wel gelegenheden waarop je het bemachtigen kunt, alhoewel ik het dan niet persoonlijk kan aanreiken. Jammer, maar klein leed.

Het bredere afscheid van kerkelijk en niet-kerkelijk Nijmegen stond gepland op 23 april en dat kan dan natuurlijk ook niet doorgaan. Ik heb iedereen die eraan mee zou werken bereid gevonden om twee maanden later het zelfde programma neer te zetten. Dus nu staat het gepland op donderdag 25 juni met een symposium onder de titel 'Twee oren en maar één mond' en een receptie in de Stevenskerk. Hieronder vind je de uitnodiging ervoor, het volledige programma leest u in de volgende Over & Weer.

Ik hoop jullie dan te zien en tot die tijd: Pas goed op elkaar en op jezelf.

Vrede en alle goeds

Paul Oosterhoff

Twee oren en maar één mond

Zo is een mens gemaakt, bedoeld.
Twee oren en maar één mond.

Oren om te horen naar wat er klinkt.
Twee oren, om meer te horen.
Van alle kanten het tot je door te laten dringen.
Horen wat gezegd wordt, bedoeld wordt.
Eerst horen en nog eens horen,
één kant, twee kanten, misschien nog meer.

Horen achter de woorden,
horen achter de berichten in het nieuws,
in de krant, op tv, of via het internet.
Horen, nog eens horen,
tot je er misschien iets van begrijpt.

En dan pas die mond,
dan pas dat spreken.
Dan pas een woord,
het uitspreken van een gedachte.
Betrokkenheid of misschien oordeel,
Stamelend, want ... heb je wel echt goed gehoord..

Of misschien volhard je wel in een veelzeggend zwijgen
want er is altijd zoveel meer te horen...

Paul Oosterhoff

